

ПРАВИЛА ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ПАСИЩАТА, МЕРИТЕ И ЛИВАДИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА МОНТАНА ЗА 2026 Г.

/приет с Решение № 364/27.02.2025 год./

Правилата за ползване на пасищата, мерите и ливадите на територията на Община Монтана са изготвени на основание чл. 37о, ал. 1, т. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и съгласно чл. 37о, ал. 2 от ЗСПЗЗ съдържат:

1. Перспективен експлоатационен план за паша;
2. Частите от пасищата, мерите и ливадите, предназначени за общо и за индивидуално ползване, и тяхното разграничаване;
3. Частите от пасищата, мерите и ливадите, предназначени предимно за косене;
4. Прокарите за селскостопански животни до местата за паша и водопойите;
5. Мерки за опазване, поддържане и подобряване на пасищата, мерите и ливадите, като почистване от храсти и друга нежелана растителност, противоерозионни мероприятия, наторяване, временни ограждения;
6. Ветеринарна профилактика;
7. Частите от пасищата, мерите и ливадите, предназначени за изкуствени пасища, за засяване с подходящи тревни смеси;
8. Построяване на навеси;
9. Въвеждане и редуване на парцелно ползване на пасищни комплекси;
10. Охрана;
11. Режим на ползване, забрани и ограничения в зависимост от конкретните дадености на топографски, почвени, климатични и други физически условия, и на развитието на животновъдството на територията на общината;

Правилата имат отворен характер и се актуализират в зависимост от конкретните условия и нормативната уредба.

1. ПЕРСПЕКТИВЕН ЕКСПЛОАТАЦИОНЕН ПЛАН ЗА ПАША

Перспективният експлоатационен план за паша е свързан с постигането на следните цели:

- 1.1. Дългосрочно опазване на пасищата, мерите и ливадите, собственост на Община Монтана съобразно с допустимото натоварване за видовете животни.
- 1.2. Опазване на биологичното разнообразие и опазване на пасищата, мерите и ливадите от изоставяне, замърсяване и използването им за други цели.
- 1.3. Установяване на контакти и взаимодействие между управляващи и земеделски стопани с цел постигане на максимална ефективност при използване на пасищата, мерите и ливадите, достигане на максималния възможен екологичен ефект при ефективно изразходване на средствата, получени чрез финансовите стимули на Европейския съюз, предназначени за развитие на земеделието и икономически растеж на района.
- 1.4. При разпределяне на пасищата, мерите и ливадите, да се отдаде приоритет на земеделските стопани, отглеждащи животни с цел стабилизиране на икономическото им състояние и утвърждаване на животновъдството като фактор за развитие на населеното място.

2. ПАСИЩА, МЕРИ И ЛИВАДИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ОБЩО И ИНДИВИДУАЛНО ПОЛЗВАНЕ И ТЯХНОТО РАЗГРАНИЧАВАНЕ

2.1. Пасища, мери и ливади за индивидуално ползване.

2.1.1. Пасищата, мерите и ливадите от общинския поземлен фонд за индивидуално ползване се отдават под наем без търг на собственици или ползватели на животновъдни обекти, които отглеждат пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, нямат данъчни задължения, както и задължения към

Държавен фонд "Земеделие", държавния поземлен фонд, общинския поземлен фонд и за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 и по чл. 37ж, ал. 5 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ). Пасищата, мерите и ливадите се разпределят съобразно броя и вида на регистрираните животни.

2.1.2. Ежегодно общинският съвет по предложение на Кмета на общината определя с решение свободните общински пасища, мери и ливади за общо и индивидуално ползване по землища. Списъкът съдържа идентификатор, начин на трайно ползване и категория на имотите или части от тях. Същият се обявява и публикува в областната дирекция "Земеделие", общинската служби по земеделие, общината и кметствата и на интернет страницата на областната дирекция "Земеделие" и на общината в срок до 1 март.

2.1.3. На основание чл.37 и, ал. 1 и ал. 4 от ЗСПЗЗ, общинските пасища, мери и ливади се разпределят на собственици или ползватели на животновъдни обекти, които отглеждат пасищни селскостопански, регистрирани Интегрираната информационна система на БАБХ в съответното землище в същата или в съседна община, независимо от областта, в която се намира. Те се разпределят съобразно броя и вида на регистрираните животни, в зависимост от притежаваните или ползвани на правно основание пасища, мери и ливади, но не повече от 15 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 30 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория. На лицата, които отглеждат едри и дребни преживни селскостопански животни с предназначение за производство на мляко или месо и животни от местни (автохтонни) породи, и/или биологично сертифицирани едри и дребни преживни селскостопански животни, се разпределят до 20 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 40 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория. „Животинска единица“ е условна единица за приравняване на броя на различните видове и категории животни.

2.1.4. В срок **до 10 март** собственици или ползватели на животновъдни обекти по местонахождение на животновъдния обект, подават заявление и декларацията по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните до общинската служба по земеделие. Лицата прилагат декларация, че не са свързани лица по смисъла на Търговския закон с лица, които не са изплатили задълженията си по чл. 34, ал. 6, по чл. 37в, ал. 7, за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 и по чл. 37ж, ал. 11, за земите по чл. 37ж, ал. 5 за предходните стопански години, както и задълженията си към държавния и общинския поземлен фонд.

2.1.5. В срок **до 20 март** директора на областната дирекция "Земеделие" определя със заповед комисия за разпределянето на пасищата, мерите и ливадите за всяко землище на територията на общината. Председател на комисията е кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице. В състава се включват:

- кметът на населеното място, съответно кметският заместник или оправомощени от тях длъжностни лица,

- представител на общинската администрация,
- представител на общинската служба по земеделие,
- представител на областната дирекция "Земеделие",
- представител на областната дирекция по безопасност на храните

2.1.6. Задачите на комисията са:

- в срок **до 30 март да състави списък** на допуснатите до участие в разпределението лица, които отговарят на условията по чл. 37и, ал. 1, съдържащ и информацията за тях от справка по ал. 6 и регистрираните им договори за ползване на пасища, мери и ливади; Списъкът се публикува в областната дирекция "Земеделие", в общинските служби по земеделие, общините и кметствата и на интернет страницата на областната дирекция "Земеделие" и на общината Промени в списъка могат да се правят в 7-дневен срок от неговото публикуване при промяна на обстоятелствата, както и за отстраняване на допуснати грешки и/или непълноти по инициатива на заинтересованите лица, които прилагат съответните доказателства,

- в срок **до 20 април определя необходимата площ** за всички допуснати до участие в разпределението собственици или ползватели на животновъдни обекти,

- в срок до **20 май** съставя **протокол за разпределение на имотите** или части от тях едновременно от държавния и общинския поземлен фонд до достигане на нормата по чл. 37и, ал. 4 от ЗСПЗЗ:

- не повече от 15 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и/или до 30 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория.

- до 20 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 40 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета на лицата, които отглеждат едри и дребни преживни селскостопански животни с предназначение за производство на мляко или месо и животни от местни (автохтонни) породи, и/или биологично сертифицирани едри и дребни преживни селскостопански животни,

при спазване на следната последователност:

а) собственици или ползватели на животновъдни обекти, регистрирани в съответното землище, отглеждащи **биологично сертифицирани животни** и имащи биологично сертифицирани площи;

б) собственици или ползватели на животновъдни обекти, регистрирани в съответното землище, **ползвали съответните имоти по договори с изтекъл срок;**

в) собственици или ползватели на животновъдни обекти, **регистрирани в съответното землище;**

г) собственици или ползватели на животновъдни обекти, съседни на имоти от държавния и/или общинския поземлен фонд, независимо от землището, в което се намират имотите.

Протоколът за разпределение на имотите се изготвя по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните и се обявява и публикува в областната дирекция "Земеделие", общинските служби по земеделие, общините и кметствата и на интернет страницата на областната дирекция "Земеделие" и на общината.

При недостиг на пасища, мери и ливади от държавния и/или общинския поземлен фонд в землището, в което се намира животновъдният обект, комисията **с протоколно решение определя коефициент за редукция на площите**, който представлява съотношението между необходимата площ на пасища, мери и ливади за всички допуснати до участие собственици или ползватели на животновъдни обекти в землището и площта на имотите от държавния и общинския поземлен фонд от списъците по чл. 104а, ал. 2 и 3 в същото землище и се прилага спрямо всички лица в землището.

При наличие на свободни пасища, мери и ливади в съседно землище в същата или съседна община площите може да се разпределят до достигане на нормата по ал. 4.

- в срок до **20 април**, комисията ежегодно извършва проверки по чл. 37м, ал. 1 за **спазване на условията по чл. 37и, ал. 1 и 4** по сключените договори за наем на пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд и изготвя протокол по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните и се представя на директора на областната дирекция "Земеделие" и на кмета на общината.

2.1.7. В срок до **20 юни** въз основа на **протокола за разпределение на пасищата, мерите и ливадите** или части от тях, кметът на общината **сключва договор за наем с минимален срок 5 календарни години**, който започва да тече от следващата календарна година.

Договорът се сключва след заплащане на по-високата сума между най-високата тръжна цена, на която са сключени договорите за землището за пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд за годината, и размера на средното годишно рентно плащане за землището в общината за пасища, мери и ливади. Договорите съдържат данните по чл. 37и ал. 1, 4 и 10 от ЗСПЗЗ, вписват се в службата по вписванията и се регистрират в общинската служба по земеделие

Лицата, които са сключили договорите, могат да изграждат в имотите електропастири и преместваеми спомагателни постройки за обслужване на имота след изразено писмено съгласие на министъра на земеделието и храните. След изтичането на срока на договора или при предсрочното му прекратяване в срок до един месец наемателите

имат право да премахнат изградените постройки и ограждения, като при неупражняване на това право изграденото в имота остава за неговия собственик.

В договорите за наем и аренда се предвижда увеличаване на наемната или арендната цена с официалния инфлационен индекс на потребителските цени, публикуван от Националния статистически институт.

2.1.8. Останалите свободни пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд се отдават под наем чрез търг, в който се допускат до участие само собственици или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, в същата или в съседна община, независимо от областта, в която се намира. Участниците в търга могат да наемат допълнителни площи, независимо от нормата по чл. 37и, ал. 4 от ЗСПЗЗ Търговете се провеждат от кмета на общината. Договорите се сключват за една календарна година.

2.2. Пасища, мери и ливади за общо ползване.

По смисъла на ЗСПЗЗ за „общо ползване“ е традиционна практика на жителите от населеното място с дребни земеделски стопанства за пасищно животновъдство върху обществените мери и пасища, включително чрез образуване на едно или повече колективни стада.

3. ЧАСТИТЕ ОТ ПАСИЩА, МЕРИ И ЛИВАДИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ПРЕДИМНО ЗА КОСЕНЕ

Косенето в пасищата, мерите и ливадите да се извършва след 15 юни, максимум две коситби годишно, като се спазват условията за прилагане на стандарти за добро земеделско и екологично състояние, одобрени със заповед на Министъра на земеделието и храните.

4. ПРОКАРИ ЗА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ЖИВОТНИ ДО МЕСТАТА ЗА ПАША И ВОДОПОИТЕ

За прокари за отвеждането на селскостопански животни до местата за паша и водопой да се ползват съществуващите полски пътища.

5. МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ, ПОДДЪРЖАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА ПАСИЩАТА, МЕРИТЕ И ЛИВАДИТЕ.

При ползването на пасища, мери и ливади се спазват условията за прилагане на стандарти за добро земеделско и екологично състояние, одобрени със заповед на Министъра на земеделието и храните, които стандарти имат за цел да допринесат за развиването на устойчиво земеделие в ЕС.

Стандартите за добро земеделско и екологично състояние, са задължителни за изпълнение от всички земеделски стопани, собственици и/или ползватели на земеделски земи, които получават подпомагане по различните схеми на Общата селскостопанска политика (ОСП), допълнителни национални плащания. Те не отменят задълженията на ползвателите на земеделски земи по Закона за опазване на земеделските земи, Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и други нормативни актове. Поддържането на пасищата, мерите и ливадите в добро земеделско и екологично състояние за общо и за индивидуално ползване е съответно за сметка на общината и за сметка на ползвателите.

За опазване и поддържане на пасищата не се допуска:

- нарушаване целостта на почвения слой – разкопаване, вземане на чимове, камъни, почва, разораване;
- преминаването и движението с моторни превозни средства в самото пасище;
- едновременното струпване на големи стада с животни на едно и също място за едновременно пашуване и за водопой ;
- паленето на огън;
- унищожаването на видовете от флората чрез изкореняване, изкопаване, сеч, промени в ландшафта;
- оставянето на пашуващите животни без надзор;

- внасяне на неприсъщи видове – засяване на култивирани растения в границите на пасището;
- внасянето на неразрешени минерални торове за подобряване на тревата;
- разпръскването на битови отпадъци из пасището;
- опожаряване на дървесна, храстова и тревна растителност по пасищата с цел предизвикване нов подраст;
- поддържане в добро състояние наличните инфраструктурни обекти за водопой – чешми, корита и др.

6. ВЕТЕРИНАРНА ПРОФИЛАКТИКА

Мерките за ветеринарна профилактика и борба срещу болестите по животните са посочени в Държавната профилактична програма за задължителните мерки за профилактика и борба срещу болестите по животните, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност.

При поява на заразна болест директора на Областна дирекция по безопасност на храните издава заповед, с която определя мерките за ограничаване и ликвидиране на болестта.

Постоянно действащата общинска епизоотична комисия предприема действия за изпълнение и контрол на взетите мерки за предотвратяване или ликвидиране на заболяването до стабилизирането на обстановката.

В зависимост от епизоотичната обстановка се провеждат мероприятия за обезвреждане на околната среда, почистване и райониране на пасищата, хигиенизиране на водопойи или налагане на забрана върху използването им при необходимост.

В обявените огнища на заразни болести се провеждат задължителни /текущи и заключителни/ дезинфекции, дезинсекции и дератизации предвидени в съответните законови и подзаконовни нормативни актове.

При извеждането на паша, пашуване и водопой не се допуска смесването на стада от различни землища.

7. ЧАСТИ ОТ ПАСИЩА, МЕРИ И ЛИВАДИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ИЗКУСТВЕНИ ПАСИЩА, ЗА ЗАСЯВАНЕ С ПОДХОДЯЩИ ТРЕВНИ СМЕСКИ

При необходимост, частите от мерите и пасищата, предназначени за изкуствени пасища да се засяват с подходящи тревни смеси.

8. ПОСТРОЯВАНЕ НА НАВЕСИ

Построяването на навеси в пасищата, мерите и ливадите се извършва съгласно изискванията на законовите и подзаконовни нормативни актове за строителство в земеделски земи, Закона за опазване на земеделските земи и Закона за устройство на територията, без да се извършва промяна на предназначението им.

9. ВЪВЕЖДАНЕ И РЕДУВАНЕ НА ПАРЦЕЛНО ПОЛЗВАНЕ НА ПАСИЩНИ КОМПЛЕКСИ

Въвеждане и редуване на парцелно ползване на пасищата е условие за поддържане на мерите, пасищата и ливадите в добро земеделско и екологично състояние. Неравномерното изпасване и утъпкване на тревите води до ликвидиране на тревната покривка, която е предпоставка за развитие на ерозионни процеси на почвата и намаляване на нейното плодородие. Използването на пасищата е системно и безсистемно (свободно). При системната паша се прилага парцелния принцип на паша, при който отделните парцели се изпасват последователно през 5 - 6 дни. Връщането към изпасаните парцели става след 3 до 6 месеца, през което време тревостоя се възстановява и се извършва биологическо самоочистване. Рационалното и щадящо използване на ливадите и пасищата е процес, който се контролира и регулира; дадена площ да се изпасва за не повече от 4 - 6 дни от говеда и 6 - 8 дни от овце; да се осигурява необходимото време за покой и израстване на тревите. Броят на животните на единица площ да е съобразен с продуктивните възможности на пасищата и

с вида на животните. През пролетта пашата да започва, когато пасищата са добре просъхнали, а през есента да се прекратява около месец преди настъпване на трайните застудявания, за да израснат тревите и се подготвят за успешно презимуване.

10. ОХРАНА

Охраната на наетите пасища, мери и ливадите от общинския поземлен фонд се организира и е за сметка на ползвателите.

11. КАРТА ЗА ПОЛЗВАНЕТО НА МЕРИТЕ И ПАСИЩАТА ПО ФИЗИЧЕСКИ БЛОКОВЕ, ОПРЕДЕЛЕНИ В СИСТЕМАТА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПАРЦЕЛИ

При необходимост физическите блокове, определени в Системата за идентификация на земеделските парцели, могат да се проверят в Общинска служба „Земеделие” град Монтана.